

landste Fabrikation, at det var af stor Vigtighed for de Kjøbmænd, der handle med Porcellain og deslige, at den hele Affatning af Porcellain gik over i deres Hænder, at de kunne have den behørig Fordeel paa fremmede Varer, og at Porcellainsfabriken ikke optraadte i Concurrence med dem. Jeg finder i den Anledning Grund til at bemærke, at det efter den Maade, hvorpaa man har søgt at ordne Forholdene i den senere Tid, ingenlunde er Hensigten at tilvende Fabriken nogen betydelig Andeel af Detailhandelen, men at man har søgt at affætte til Handlende, hvilket ogsaa i høj Grad har befordret Affatningen. Man har skaffet sig, hvad Fabriken ikke tidligere har havt, en Handlende, som reiser i Provindserne, sætter sig i Forbindelse med Kjøbmænd der, og skaffer dem, hvad de maatte ønske af Fabrikens Varer, hvorved altsaa Fordeelen af Detailhandelen gaaer over i deres Lommer, saa at den Interesse i Fabrikens Nedlæggelse, som man har sagt at Handelsmændene havde, vel i Virkeligheden ikke finder Sted. (Mæ: Det ligger i Tolden.)

Da Toldspørgsmaalet er jo allerede tidligere blevet afgjort. Imidlertid taler jeg aldeles ikke for at forsvare Fabrikens vedvarende Bestaaen, eller for at man talmindelighed for Statens Side skal indlade sig paa industrielle Foretagender; men dette er et Foretagende, som man nu engang er kommen ind paa, og som det altsaa gjælder om at komme ud af, og jeg tillader mig kun at fremhæve, at, uagtet jeg maa takke Udvalget for det under Nr. 12 stillede Forslag, hvorved Administrationens Stilling i Løbet af næste Finantsaar vil blive ikke lidet gunstigere, saa vilde dog Forslaget under Nr. 11 aabne Administrationen endnu friere Hænder, ligesom det efter det ogsaa vilde være muligt at forberede de Foranstaltninger, som kunne træffes med Hensyn til Arbejderne. Det er vistnok ganske rigtigt, hvad der er bemærket af den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amt, at man ikke kan bebyrde den nye Kjøber, hvis en saadan skulde melde sig, med nogen Forpligtelse til at overtage de nuværende Arbeidere ved Fabriken; det er aldeles ikke sagt, at han ønskede at overtage dem, og hvis man vil, at han skal byde en ønskelig Priis,

saa troer jeg ikke, at man kan bebyrde ham med en retlig Forpligtelse i saa Henseende. Men paa den anden Side er det jo anerkjendt og stemmende med de Principer, som det høitærede Thing har fulgt i lignende Forhold, hvor der var Tale om Personer, som ikke havde noget retligt Krav paa Understøttelse, naar de bleve affledigede fra den Stilling, hvorved de tidligere havde deres Erhverv, at man dog alligevel af Statskassen har tilstaaet dem en temporair Understøttelse, og jeg tvivler derfor ikke om, at man vil komme et Forslag i den Anledning, naar det fremkommer, imøde med Velvillie, saaledes som det ogsaa tidligere er yttret; men til Forberedelse af et saadant Forslag vil man have en meget større Frihed, naar man faaer den større Sum. Faaer man en mindre Sum, vil man maaskee være nødt til, enten at stride til Affledigelse, før der er truffet Bestemmelse om, hvorledes Arbejdernes Skjæbne skal være, hvilken Understøttelse der skal tilstaaes dem, eller ogsaa ved Understøttelse fra Fabrikens Side søge at holde dem i Arbejde, uagtet man ved de snævrere Grændser, som ere dragne ved Fabrikens Budget, er hindret fra at bruge dem paa den fordelagtigste Maade. Det er med disse Uttringer, at jeg skal henstille begge Forslag til Thingets Overveielse.

Ordføreren: Jeg skal tillade mig at forsøge paa at give Thinget en kort Fremstilling af den her omtalte Sag. Det lader sig slet ikke nægte, at de Dplysninger, som ere fremkomne efter Sagens 2den Behandling, ere af den Besskaffenhed, at de stille Sagen noget anderledes, end den stod for Udvalget før 2den Behandling; det lader sig nemlig for det Første slet ikke nægte, at den ærede Indenrigsminister nu har givet en Udtalelse, som han ingenlunde havde givet tidligere (Hør!), og som man efter de Dplysninger, der vare meddeelte Finantsudvalget, maatte antage vilde være af en anden Besskaffenhed, end man nu seer de ere. Det var nemlig ganske klart af de Udtalelser, der fandtes i Underbilagene til Finantsloven, at man havde tænkt sig Muligheden af en endog temmelig langvarig Bestaaen af Porcellainsfabriken, idet man t. Ex. havde tænkt at realisere den gamle Beholdning i Løbet af